

SAKSFRAMLEGG B-sak

Besøksforvaltning og reisemålsledelse

Utvalgssak	Utvalg	Møtedato
	Formannskapet	28.11.2024

Kommunedirektørens innstilling:

Saken ble drøftet i møtet hvor administrasjonen fikk innspill til videre fremdrift. Saken sendes tilbake til administrasjonen for ytterligere utredning.

Saksopplysninger/vurderinger:

4. april møttes formannskapene i Flå, Modum, Sigdal og Krødsherad for å diskutere ulike sider ved felles-reisemålet Norefjellregionen. Det arbeides for tida med en sak om felles reisemålsledelse og innføring av konseptet besøksforvaltning. med foreløpig plan om politisk behandling før jul. Under følger en kort innføring i konseptene.

Reisemålsledelse

Kommunene har samarbeidet med reiselivet i Visit Norefjell gjennom flere tiår, hvor fokuset har vært på markedsføring og vertskap. Nå er kravene rettet mot utviklingen av et helhetlig reisemål, med en reisemålsledelse.

I de Nasjonale forventningene til regional og kommunal planlegging 2023-27 heter det i kap 4.4

«For å legge til rette for en bærekraftig reisemålsutvikling, hvor ulike samfunnshensyn avveies, er det viktig at strategier og hovedprioriteringer for reisemålsutviklingen forankres i kommuneplanens samfunnsdel og arealdel gjennom godmedvirkning fra alle interessenter og aktører.»

Reisemålsledelse defineres slik i NOU 2023:10 (s. 25):

Reisemålsledelse handler om å definere og koordinere utviklingen av et mer bærekraftig reiseliv på reisemålet. Reisemålsledelsen er en bredt sammensatt gruppe med deltagere fra privat, offentlig og frivillig sektor og eventuelt andre aktører i lokalsamfunnet, som samarbeider for å oppnå visjonen og målene for reisemålet.

Det følgende er sagt om kommunens rolle i reisemålsarbeidet i NOU 2023:10 (s. 60):

Kommunen har som folkevalgt organ ansvar for å avveie ulike interesser og legge føringer for arealbruk, samfunnsutvikling og det enkelte byggetiltak. Kommunestyret

skal etter plan- og bygningsloven utarbeide planer som setter mål for den fysiske, miljømessige, økonomiske, sosiale og kulturelle utviklingen i kommunen. Videre skal kommunestyret avklare samfunnsmessige behov og oppgaver, og angi hvordan oppgavene kan løses. Åpenhet, innsyn og medvirkning i planprosessene er viktig. Plan- og bygningsloven er nærmere omtalt i delkapittel 4.2.7.

I Håndbok for reisemålsutvikling (Innovasjon Norge, 2015) blir kommunens roller i reisemålsutviklingen delt i fire kategorier, den femte (sirkelen i midten) har kommet i etttertid:

I undersøkelsen til Telemarksforskning (2018) om suksessrike distriktskommuner blir det fremhevet at kommunens evne til å være en pådriver for utvikling og mobilisere aktørene i lokalsamfunnet er viktig. Telemarksforskning understreker at det er avgjørende for samfunnsutviklingen med god tillit mellom aktørene.

Van Niekerk (2014) og Viken (2016) peker på at lokale myndigheter er i posisjon til å sikre at reiselivsutviklingen skjer på en planlagt og kontrollert måte, og derfor bør ta en ledende rolle i å

koordinere utviklingen på reisemålet. Det er sentralt at utviklingen av reisemålet er forankret hos den politiske og administrative ledelsen i kommunen. Kommunene har et ansvar for og en sentral rolle i å skape attraktive og bærekraftige lokalsamfunn både for innbyggere og besøkende. I den forbindelse er det viktig at kommunen tar en lederrolle. Kommunens rolle som samfunnsutvikler ble i tillegg forsterket ved siste revisjon av kommuneloven.

Besøksforvaltning

Besøksforvaltning handler om å sikre en bærekraftig utvikling, lønnsomme næringer og lokal verdiskaping, som er innenfor hva natur, landskap, miljø og lokalsamfunn tåler. Besøksforvaltning er i praksis en metodikk for å nå målsetningene i Bærekraftig Reisemål om en mer bærekraftig reiselivsutvikling.

Nasjonalt er det fokus på besøksforvaltning, som metode og verktøy, og et parallelt fokus på bosteds- og besøksattraktivitet i nyere tid, herunder pilotprosjektet i Norland fylkeskommune, nye fag ved NMBU og en offentlig utredning om emnet (NOU 2023:10). Besøksforvaltning handler om å ivareta et godt forhold mellom innbyggere og besøkende i en region med et variert reiseliv og mange fritidsboliger. Godt samarbeid er en forutsetning for å lykkes med besøksforvaltning, og etablering av en bredt sammensatt reisemålsledelse er en forventning i flere sammenhenger forbundet med besøksforvaltning.

I Reisemålsutvalgets rapport «Leve og oppleve – Reisemål for en bærekraftig framtid» NOU 2023:10 sier de om besøksforvaltning;

Besøksforvaltning er et sentralt element i både lokalsamfunnsutvikling, reisemålsutvikling og naturforvaltning. Likevel er det i dag ingen nasjonal myndighet som sørger for å utvikle politikk og virkemidler for besøksforvaltning på tvers av ulike sektorer. I Norge har nasjonale myndigheters innsats når det gjelder besøksforvaltning, vært rettet mot «ikoner» som nasjonalparker og nasjonale turiststier. Nå er det imidlertid behov for å integrere besøksforvaltning i lokalsamfunnsutvikling, reisemålsutvikling og natur- og kulturmiljøforvaltning på mer generell basis. Samtidig må innsatsen på besøksforvaltning økes vesentlig.

Utvalget mener at kommunene må ha en sentral rolle i reisemålsledelsen. Besøksstrategier som utvikles må forankres i det kommunale plansystemet.

Krødsherad har i sitt utviklings- og innovasjonsarbeid lagt til grunn prinsippene fra *Nasjonalt veikart for smarte byer og lokalsamfunn*, og ønsker å ta med disse prinsippene inn i det videre arbeidet;

1. Sette innbyggerne i sentrum
2. Tenke helhetlig
3. Prioritere klima og miljø
4. vektlegge inkludering og samskaping
5. Satse på neste generasjons næringsliv
6. Dele og ta i bruk åpne data
7. Satse på kompetanseutvikling, omstilling og innovasjon
8. Begynne lokalt, men tenke globalt

Innledning til drøfting

Krødsherad har et variert reiseliv og mange fritidsboliger. Det er viktig at kommunen ser næringsutvikling, besøksforvaltning og lokalsamfunnsutvikling i sammenheng. Det er særlig viktig å legge til rette for høy bostedsattraktivitet, med gode og trygge tjenester, en aktiv kveldsøkonomi og en velfungerende fellesgodefinansiering.

En reisemålsledelse er anbefalt å være en del av forvaltningen og kommunene har fått et særlig ansvar for å etablere denne. Reisemålsledelsen skal jobbe sammen med innbyggere, frivillighet og forvaltning, med mål om å samarbeide for å finne løsninger på utfordringer som oppstår i forholdet mellom vertskap og besøk.

Krødsherad er partner i Norefjell som Bærekraftig reisemål, i den forbindelse er arbeidet med besøksforvaltning og etablering av reisemålsledelse aktuelt. Krødsherad kommune har nå muligheten til å melde sin interesse for å være vertskap for en potensiell framtidig reisemålsledelse.

Kommunedirektørens innspill til drøfting:

Kommunedirektøren ber politikerne diskutere hvordan Krødsherad skal prioritere arbeidet med besøksforvaltning og reisemålsledelse som del av det helhetlige arbeidet med bosteds- og besøksattraktivitet, og hvilke effekter som er viktige for kommunen.

Kommunedirektørene ber politikerne drøfte hvilke posisjon Krødsherad skal ta når det gjelder å være vertskap for en reisemålsledelse, og vurdere muligheten for å legge til rette for reisemålsledelse, co-working, møterom og reiselivsbaserte tjenester og informasjon på et velkomstsenter sentralt i Noresund.